

THE JAN KOCHANOWSKI UNIVERSITY

II INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
**THE MODERN ECONOMIC RESEARCH:
THEORY, METHODOLOGY, PRACTICE**

September 27th, 2019

Proceedings of the Conference

**Kielce, Poland
2019**

Organising Committee

Andrzej Pawlik	Professor, dr hab., Head of the Institute for Entrepreneurship and Innovation, State University of Jan Kochanowski, Poland.
Paweł Dziekański	dr., Professor, State University of Jan Kochanowski, Poland.
Bogoyavlenska Yuliya	Ph.D, Assistant Professor in Economy, Department of Personnel Management and Labour Economics Zhytomyr State Technological University, Ukraine.
Rita Bendravičienė	Dr. of Management and Administration, Associate Professor, Dean of Faculty of Economics and Management, Vytautas Magnus University, Lithuania.
Galina Ulian	Professor, Dr. of Economics, Dean of Faculty of Economic Sciences, State University of Moldova.
Martina Diesener	Professor, Dr. of Economics, Head of Faculty of Economics and Management Science, Universitat Leipzig, Germany.
Olga Chwiej	Associate Professor, Dr. of Economics, freelancer scientist, Poland.
Shaposhnykov Kostiantyn	Professor, Dr. of Economics, Head of Black Sea Research Institute of Economy and Innovation, Ukraine.
Yuliana Dragalin	Ph.D, Dr. of Economics, As. Professor, Dean of Faculty of Economic Sciences, Free International University, Moldova.

II International Scientific Conference The Modern Economic Research: Theory, Methodology, Practice: Conference Proceedings, September 27th, 2019. Kielce, Poland: Baltija Publishing. 156 pages.

Гросул В. А., Чатченко О. Є. ІНТЕРГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО МОДЕРНІЗАЦІЇ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВА РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	38
Дьяченко Ю. В. ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	41
Залунина О. М. ВЕКТОР РАЗВИТИЯ СТРОИТЕЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	43
Копча Ю. Ю. МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	45
Кравцов О. О. «ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ» ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВА	48
Кулик В. А., Мілька А. І. УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	51
Лагодієнко В. В., Лагодієнко Н. В. РОЛЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ В СТАЛОМУ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ ВІДКРИТОСТІ ЕКОНОМІКИ	54
Leonova Y. O., Bondar A. S. MANAGEMENT OF COSTS AS A PART OF MODERNIZATION OF ENTERPRISE MANAGEMENT.....	57
Мігай Н. Б. КОРПОРАТИВНІ ІННОВАЦІЇ В УДОСКОНАЛЕННІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ	59
Nagornyi Ye. I. USE OF MARKETING TESTING PROCEDURE FOR EVALUATION OF MARKET PROSPECTS OF PRODUCT INNOVATIONS	61
Петровська О. М., Даниско Ю. І. ОПТИМІЗАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.....	63
Сотник А. А. ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ КОМПЛЕКСНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	67
Турленко Н. В., Алексєйчук О. О. МЕХАНІЗМИ ПІДТРИМКИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ	70
Уніят Л. М. ІННОВАЦІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ УКЛАДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО БІЗНЕСУ В ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	73
Царук Д. С. РАННІЙ МОНІТОРИНГ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	76
Шевчук Ю. І., Васьків О. М. ІТ-РИЗИКИ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З БІЗНЕС-РИЗИКАМИ.....	78
INNOVATIVE STRATEGIES FOR THE FORMATION AND USE OF HUMAN CAPITAL	
Prodius O. I. SOCIAL ADAPTATION OF DISABLED PEOPLE'S IN THE CONTEXT OF INCLUSIVE ECONOMIC DEVELOPMENT.....	83

Якість управління витратами підприємств характеризується показником їх керованості, тобто можливості оперативно та динамічно впливати на розміри витрат відповідно до змін системи економічних методів і засобів.

Отже, щоб управління витратами підприємств було ефективним необхідно підприємств зменшувати і уникати недоцільних, не результативних витрат, тобто тих, які не сприяють збільшенню обсягів виробництва та реалізації продукції, отриманню цільового розміру прибутку.

Література:

1. Мілька А. І. Модель управління прибутком підприємств і організації споживчої кооперації України / А. І. Мілька // Економіка, фінанси, право. – 2013. – № 6. – С. 23–27.
2. Іванюта П. В. Управління ресурсами і витратами : навч. посіб. / П. В. Іванюта, О. П. Лугівська ; за ред. д. е. н., проф. Іванюти С. М. – Київ : Центр навч. л-ри, 2009. – 320 с.

Лагодієнко В. В., д.е.н., професор

*Одеська національна академія харчових технологій
м. Одеса, Україна*

Лагодієнко Н. В., к.е.н., доцент

*Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна*

РОЛЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ В СТАЛОМУ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ ВІДКРИТОСТІ ЕКОНОМІКИ

Розвиток сільських територій та використання їх ресурсного потенціалу, майбутнє селянських домогосподарств, як і їх участь у суспільному виробництві – популярний напрямок у наукових дослідженнях не тільки українських вчених, але й за кордоном. Однак, попри глибоке наукове опрацювання досліджуваної тематики, проблема формування науково-обґрунтованого сценарію сталого розвитку вітчизняного сільськогосподарського виробництва, у якому, на нашу думку, чільне місце повинне зайняти положення про багатокладність, – далека від вирішення.

Роль селянських домогосподарств у економіці сільського господарства України можна оцінити за допомогою порівняльного аналізу структури виробництва відповідних видів продукції за категоріями виробників. Дослідження показують, що майже 40% рослинницької та понад 50% тваринницької продукції України виробляють сільські домогосподарства. Не зважаючи на скорочення, досі третина усієї молокосировини, яка надходить на підприємства, що займаються його переробкою, – це продукція, отримана в селянських домогосподарствах. У рослинницьких галузях має місце критична залежність від виробництва селянськими домогосподарствами таких видів продукції, як картопля, овочі, плоди та ягоди.

Зважаючи на представлені дані, ми погоджуємося з думкою про те, що наразі існує тісний зв'язок між виробництвом продукції сільського господарства

селянськими домогосподарствами та продовольчою безпекою країни. Малі та середні сільськогосподарські товаровиробники зорієнтовані на внутрішній ринок. Особливо це стосується селянських домогосподарств. Головною причиною їх орієнтації на внутрішній ринок є невеликі обсяги виробництва товарної продукції, що робить не вигідним її переміщення на великі відстані через надмірні трансакційні витрати. Навіть об'єднаним у збутовий кооператив, селянським домогосподарствам, які локалізовані на даній території (село), дуже проблематично сформулювати експортну партію продукції.

З точки зору забезпечення стабільності національного продовольчого ринку, найважливішою ланкою економіки селянських домогосподарств є виробництво тваринницької продукції. В аналізованому періоді 2008-2018 рр. частка селянських домогосподарств, що утримують будь-який вид сільськогосподарських тварин, скоротилася на 5,4 в. п. Це негативний чинник, який у майбутньому може призвести до збільшення дефіциту молочної та м'ясної продукції на внутрішньому ринку. Не меншою проблемою є екстенсивний тип виробництва – частка селянських домогосподарств, які утримують більше 4 голів корів та свиней не перевищує 0,4 та 1,8% відповідно. Екстенсивній економіці селянських домогосподарств притаманна низька продуктивність праці та надмірні витрати живої й уречевленої праці.

Дослідження показали, що критична маса сільськогосподарських підприємств, яка була відносно успішною в командно-адміністративній економіці, стала збитковою в ринковій економіці. А отже і господарські підходи, що забезпечували успіх у старій ресурсозатратній моделі, уже не спрацьовували у новій ресурсощадній моделі економіки сільського господарства. Доказом на користь наших аргументів є факти, які свідчать про рівень застосування прогресивних підходів у економіці сучасних українських селянських домогосподарств. Як бачимо лише 60% селянських домогосподарств використовують мінеральні добрива. Разом із недостатнім рівнем застосування органічних добрив, сівозміни та районуваних сортів сільськогосподарських рослин – це призводить до виснаження ґрунтів, втрати родючості і зниження продуктивності праці. Значно гірша ситуація в тваринницькому секторі селянських домогосподарств (лише третина селянських домогосподарств використовує племінних плідників та штучне запліднення тварин, незначна частка селянських домогосподарств проводить ветеринарні перевірки та санітарну обробку тваринницьких приміщень тощо)

Отже, на продовольчому ринку України сформувалася безвихідна ситуація – виробництво тваринницької продукції селянськими домогосподарствами відбувається із порушенням санітарно-гігієнічних вимог, проте заборона реалізації такої продукції спричинить погіршення матеріального становища значної частини сільських жителів та колапс відповідних сегментів продовольчого ринку. Впродовж останніх семи років сформувалася тенденція збільшення виробництва тваринницької продукції сільськогосподарськими підприємствами та скорочення її господарствами населення.

Головними перешкодами розвитку економіки тваринництва селянських домогосподарств є:

- 1) депопуляція та старіння жителів сільських населених пунктів;

- 2) незадовільний рівень матеріально-технічного забезпечення виробництва та заготівлі тваринницької продукції малими організаційними формами;
- 3) низький рівень виробничої культури селянських домогосподарств;
- 4) низький рівень координації збутових зусиль селянських домогосподарств.

Зважаючи на світову тенденцію, депопуляція сільських територій України є закономірним процесом. Однак, зважаючи на роль селянських домогосподарств у постачанні продовольчих ресурсів на внутрішній ринок, задача українського суспільства – забезпечити порівняно вищу частку сільського населення нашої країни. Для цього, передусім, необхідно створити належні умови життя – забезпечити відновлення та розвиток соціальної інфраструктури сільських населених пунктів.

Таким чином, виробництво тваринницької продукції в селянських домогосподарствах відбувається, переважно, в екстенсивний спосіб – частка селянських домогосподарств, які утримують більше 4 голів корів та свиней не перевищує 0,4 та 1,8% відповідно. Екстенсивній економіці селянських домогосподарств притаманна низька продуктивність праці та надмірні витрати живої й уречевленої праці.

Для уповільнення темпів депопуляції та старіння сільського населення і підвищення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва селянських домогосподарств необхідно:

- забезпечити відновлення та розвиток соціальної інфраструктури сільських населених пунктів;
- стимулювати виробництво та реалізацію через систему агролізингу малогабаритного доїльного та холодильного обладнання для селянських домогосподарств;
- стимулювати селянський кооперативний рух у частині організації кооперативних забійних цехів;
- розгорнути просвітницьку компанію серед селян за допомогою виїзних навчальних курсів університетів та коледжів для сільських жителів на базі сільських територіальних об'єднаних громад.

Література:

1. Мудрак Р. П., Нижник І. О. Розвиток сільських територій та продовольча безпека держави. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2019, частина 2: Економічні науки, випуск 94. С. 131-140. doi: 10.31395/2415-8240-2019-94-2-131-140
2. Мудрак Р. П., Лагодієнко В. В. Агроінфляція та індекс споживчих цін на продовольчі товари: порівняльний аналіз «Україна – ЄС». *Економіка України*. 2018, 1. С. 28-39.
3. Лагодієнко В.В. (2019). Продовольча безпека Причорноморського регіону: стан, тенденції, перспективи. *Economic and Food Security of Ukraine*, 6(3-4), 16-25. <https://doi.org/10.15673/efs.v6i3-4.1282>